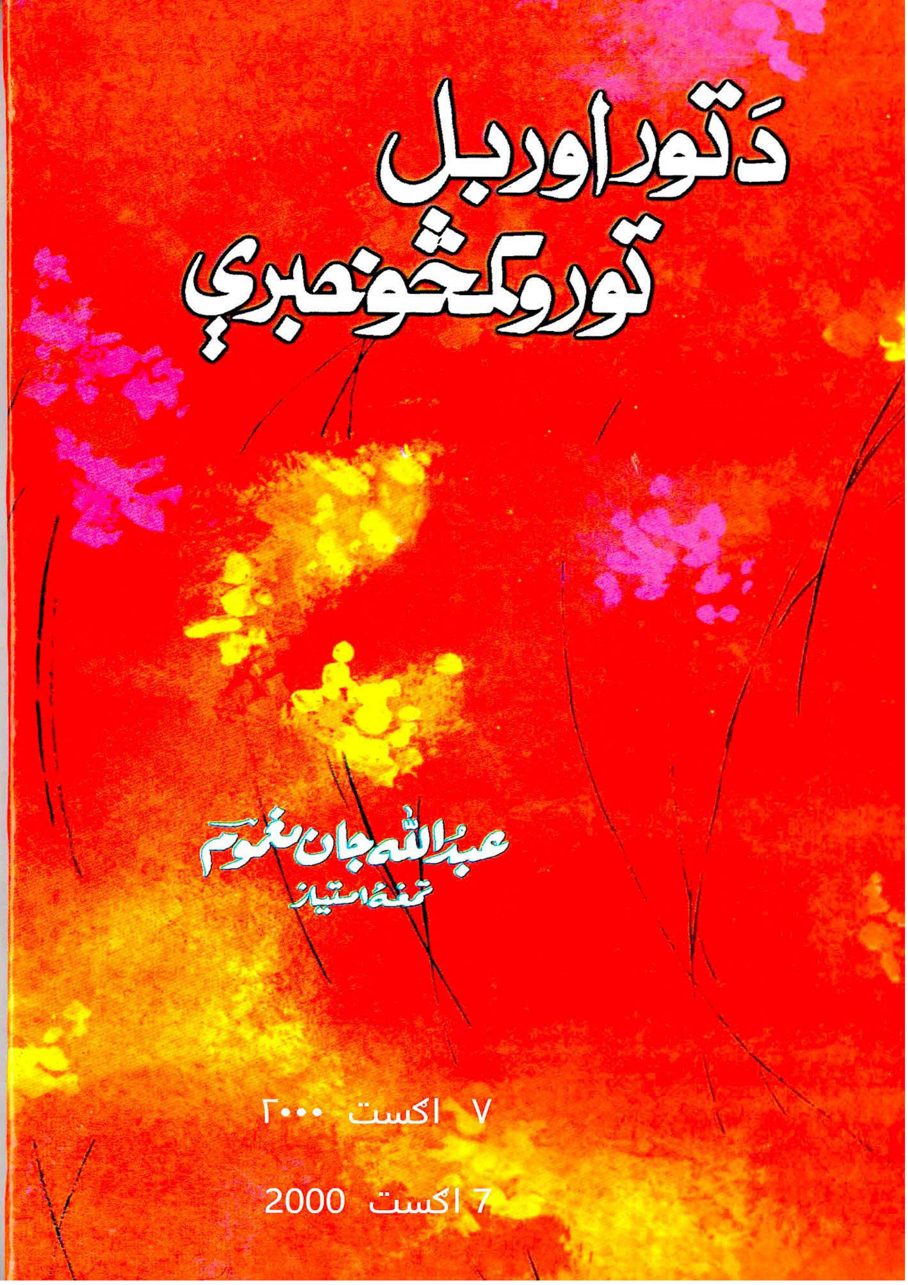

دَ تور اور بل
تورو کمڅو خبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَيو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعرۍ مې ستا وښکلې کوډ نهٔ کړه
زما په تهو له شاعرۍ کښې تا فرحت او نهٔ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ماته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ماته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اوم هغه وم اداکار نهٔ وم
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ د وخت یو لوئے فنکار وې
تا د رومان په رېښمې پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل د زړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شا څو بونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم
د زړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کاږې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ماته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان څو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه کهٔ هر څو د فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمه ستې مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
تورو کمڅو څپرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.10.2009

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهيد

دَ تور اوربل تورو کمځو خبرې
څو مره خوږې دي دَ تيرَو خبرې

دَ نيمې شپې په خاموشۍ کښې ګډې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوودزی	۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوپټو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
دَ تور اوربل تورو وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو تهٔ غوندې خندا اوکړه تهٔ		۴۰
داسې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړهٔ سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
تهٔ چې زلفې دا خورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرۍ کمڅې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

ستا د زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره توېدلې بې اختیاره څڅېدلې ۵۲

تنهايي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان ۵۵

کله کله راته اوګوري مُسکی شي ۵۷

د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې نهٔ وُ ۵۹

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم د پاېزېبو د شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه ۶۳

په خوله کښې آه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما ۶۵

ستا د وصال په رنګينو کښې روسم ۶۶

دا د زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷

مینې دې اسانې راته ګرانې کړې ۶۸

رقیب چې ماله نن پېغور راکوي ۶۹

شمعه بلېږي د دنیا دپاره ۷۰

اوڅکه خوند دې نوي ژوند دې دې اوبو کښې ۷۱

نغمې نغمې دي د بلبلې خیسې ۷۲

راغے ما بنام دېر د غمونو سره ۷۳

تورې تيارې راته فنا ښکاري ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تو خو به نو ژړېږمه زهٔ ۷۵

کلۍ دې ژړېږي څهٔ مُسکۍ خو نهٔ دي ۷۶

دنیې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکۍ نهٔ شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم ۸۲

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځۍ ستورو چې اودهٔ شو شپه تېره شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلے نهٔ شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوهٔ ساقي نن راته نامهٔ کوه ۹۵

دا خو څهٔ غم نهٔ دے چې تېرې کړمه ۹۶

څهٔ ژړا شي څهٔ سلګۍ شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغلهٔ ۹۹

هغې وېل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې دېرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

که هرڅو دې غم دَ حد نه په وتېږ شي ۱۰۴

ستا د زوریل دا پر پښانۍ مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلبلې ته ۱۰۶

د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غونډې ښکارې ۱۱۰

ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخنې ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دي چې خندلے نهٔ شم ۱۱۴

څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شین خالۍ مې قسم ۱۱۷

دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي دا څه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاورې شي ایرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبیر ۱۲۶

وادهٔ ۱۲۷

دمه ۱۲۹

دَ ختیکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ـه　دَ پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې يې دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خيال داسې ونخوړدے چې دغۀ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په څپله يوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې دَ پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نۀ شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مفهوم ئې دَ پېغلې په وجود کښې بيا مومي - دغۀ غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلے دے) څو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتو نو ياده شوې ده - دهغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټول او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نو ښتونه غبن ولي دي - څو سره دَ دې ټولو خصوصياتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په ځله اخستې پېغلې ته په کاسیرو نظرونو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنّا د مېنې د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلې شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - نو نن زمانې دومره پېښ عیث رونحو ړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو دومره عام کړو چې د فطرت پېړه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په خسړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ه

د پېغلتوب کوردې ودان اوسې تل ه
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننې دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ معصوم د دې الهامي شعر تشریح په څهٔ ډول کوي - خو زهٔ په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د معصوم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعرۍ ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند او پښتونې آئینه ده) معصوم دَ ماشوم والې راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لوړۍ نه لیدلې ده، د دومره لوړۍ نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله یوه مجسمه ښکلا، یوه مسته نغمه ګرځي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شویده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پېغله ورته ښکارې - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه زیږیږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه خېز وجود د رڼو او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومیږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه یې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښائست توب طلبګاري لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو یې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زیږولي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره [5]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي واردا تو په پیکرو تو کښې لټوله او مغموم ئې هم ددې دُنیا په ښکلو کښې لټوي۔ د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې ښکلو پټ کړے دے هم د هغوئ نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په د غه ښکلو کښې هغه ښکله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نهٔ ئې مومي - هم دا ښکلي، ښکلي نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ژ قونه یو ځائے کېږي۔ سره ددې تهولو خبرو او مغموم چې ځهٔ وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - ځهٔ چې وائي لیکي نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي- هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لاښې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا ځئ چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند پحقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ۔ مغموم د شعر د لیکلو په وخت ځهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې " زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې ځهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیهانه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما ليلىٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ټکيايم د هغې سره خبرې کوم - او څه وخت چې د ليکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت داسې تسکين محسوسوم لکه چې ما يو ډېر لوئے کار کړے وي او دې نه پس ليکلي شعرونه بيا بيا لولم او دا بيا بيا لوستل زما زړهٔ ته هر يو وار يو نوے تسکين ورکوي ـ"

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے چې د شعر د ليکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنيا او ما فيها نه ناخبره وي - او هغه ليلىٰ څوک ده چې د شعر د ليکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې يو داسې درد دے چې د دې درد د پېدا کولو نه زهٔ نهٔ يم خبر - زهٔ نهٔ يم پوهے چې زهٔ په چا مئين يم - زهٔ نهٔ يم پوهے چې هغه څوک ده چې د چا ياد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره ساتي - زما د خيال مرکز دا « پېغله » زما په زړهٔ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده ليدلې ، ولې بيا هم د هغې تصور او د هغې ياد ما په ويلو مجبوره وي - ما ته د ليکلو بلنه راکوي -

د مغموم د خپلو وېناګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ دَ شاعرۍ " زړهٔ پېغله " هم هغه د چا زلمي شاعر " د خيال د ليلىٰ " چې هغه يې حُسنِ کُل کښې يو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خيال ليلىٰ د خيالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر ته په طنزيه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

~ شاعره ما ته په ته څه رارسي

زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواوشا پېغلو کښې اوسي او لټون یې هم په دغه خواوشا پېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي امید یې نوي څکه خو وایي ~

~ خوبخندابه په مغموم یاندې حرام کړي

یوه پېغله په پېښور اشي جینکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کښې چې د ارمنګي نوم یې دی او د خلیلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کښې پیدا شوے دے - نن صبا یې څه کم و زیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خوبي وینم نو سند ورته یې وایم د لته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په زور کښې د مغموم په فن کښې څه کمزوري وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مي داچي که دَ مغموم صیب دَ وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نهٔ وُ - او چا چي د هغهٔ کلي لیدلے وي د هغهٔ د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چي د مغموم د ماشوموالي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نهٔ وُ څو سره ددې هم د مغموم طبیعت د هلکوالۍ نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چي د هغهٔ څه لوبې او غزلې مي واورېدې نو د هغې ورځې نه مو د خیال او فکر ملګرتیا هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چي مغموم زما زړهٔ ته دومره را جوخت دے چي زهٔ ئې د خپل ځان نه بیل شخصیت نهٔ شم محسوسولے - او س چي هم دَ هغه په حقله څهٔ لیکم نو لکه چي دَ ځان ستائینه کوم - ځان خلق د هرچا نه بنهٔ پېژني او زهٔ مغموم دَ هرچا نه بنهٔ پېژنم -

زهٔ چي مغموم باندې څهٔ لیکم یا دَ هغهٔ کلام لولم نو د هغهٔ خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مي نه - او چي ئې نهٔ شم هېرولے نو دَ هغهٔ متعلق غیر جانبداره رائې هم نهٔ شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مي ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدائګو جهان نهٔ دے چي هېر ئې کړمه

دَ مغموم په شاعرۍ کښې د کلي د ال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او د دغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په کودر کښې وي یا د کوڅې په څټ او یا بیا
د کلي د کورونو دېوالونه هم ټیټ وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو معشوق خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ه

څه خو یا نه کړه په دېوال راوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زړه

وائي چې پېغله د خټو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د معشوق نجره

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځاے شي ه
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې اوویلے شول د معشوق په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... معشوق هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او شالي هوس لري - وائي چې ه

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه ه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د معشوق په خیال کښې دومره پوخ شوے دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه بېغله په ګډا هم راوړېنې نو وائي چې

ستا د پازېب په هر یو شرنګ مې قسم

زړه دې نشه کړم په نشوګنې اوسم

دَ بېغلو بېغلتوب دې خدائے هم د بېغلو نصیب کړي۔ مغموم د بېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري بېغله او بېغلتوب ورته ګل او ګل څانګه ښکاري۔ ګُل د ګل په څانګه کښې ښهٔ ښکاري۔ کهٔ شوکوې ئې یا بُوېوې ئې نو مړاوے کېږي بېغله ښکه د ګل هم د کټو د پاره پېدا ده۔ او یو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورښخښي چې د بیان نه ئې عاجزه وي۔ او شاید چې د غه زور احساسات په بنده څهٔ بېهوشي غوندې راولي او څکه ئې اظهار نهٔ شي کو لے۔ مغموم د بېغلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو څکه خو وائي

چې: دا بېغلتوب موخدائے نصیب کړو بېغلو

زړهٔ مو نشه کړم په نشوګنې اوسم

یوائې د بېغلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي بلکه چې د بېغلو د ښائست خبرې قدر له واوري نو هم ئې فکر یو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په دې سې موقعه مغموم وائي

چې د بېغلو د ښائست ذکر شروع شي

را پېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چي په چمن ورګډ شي او د سروُو قطارونه اووويني د کمانځې راشي چي ګني ښېغلي ولاړې دي -او چي څهٔ وخت په ځو د شي او پوهٔ شي چي دا ځو ښېغلې نهٔ دي بلکي سروې ولاړې دي نو اووائي چي د دې سروُو د چا ښېغلې ښاسُت او ښېغلتوب ته پام شوےوُ، نو ځکه ځو ښېغلې ښکارېږي ــ

ستا ښاسُت او ښېغلتوب ته ئې چي پام شي
هره سروه د چمن ښېغله ځينې شي

حقه ځو داده چي هم ښېغله د مغموم کائنات دے - ځکه ځو ورته په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکاري - وائي -

ــ هر يو وار چي ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهٔ يم چي سپوږمۍ د څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي ځونتګې نهٔ شي

ښېغلو کښې د مغموم د خيال ښېغله او سبزې چي ډېرو ورېښې خپلي ځواني خاوُرې کړې دي، نو ځکه ځو وائي -

ــ ورېښې زلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څهٔ له ښېغلو ته خبرې کړي

(يا) چي رنګينې تهٔ لې راغونډې شولي
ښېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چي دا ثابتوي چي هغه شعر يېکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پیکې -دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ بنکلے خیال اخلې واڼې چې ے

ے

چې ئې ستا په تصور کښې کلې یکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(ایاز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وینا څپل انداز منفرد قلمکار بد قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندلے شو نه څه رولیکلے شو څومره چې زموږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وپېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې د دے زموږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند ګړی ګړی، لمحه لمحه د دغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژوې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره نذار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغهٔ داهرڅهٔ د یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د پښتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زیات د موصوف د بې غمئ او ناراستئ څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېته کاله کښې ایله اوس ئې د شاعرئ پومبے کتاب (د توره اوربل تورو کمڅو خبرې) چاپ کړې - او دا هم زهٔ په دې خبره ویاړم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو د پرپس غېږه به ئې نهٔ وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرئ په حقله مونږ مجموعي رایې دا ورکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ ددهٔ په شان شاعري ددهٔ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو دا ده چې ددهٔ نه پس ددهٔ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدئ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل ئې ل کړې دي ولې یو څو دهغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د نچپلې شاعرئ په تشهیر نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړې دي نو کهٔ د سینهٔ غورو فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک به مې پرې کرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرئ کښې لیده او موندهٔ شي، دغه صفت ددهٔ د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرئ کښې نشته زما د دې خبرې نه دې ګوره هرګز دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، لوئے او زوراور شاعر دے - شلمې صدئ د پښتو د شاعرئ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې دا سې ګلونه تخلیق کړي دي چې په وږمو یې تمام پښتونخوا
معطره ده چې شملې یې هسکې تا ترې سره سیالي کوي. زما اصل غرض
خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوند او ساده والے زمونږ ددې شاعر
په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر
کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود
په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجیبه خبره ده چې هم دغه پېغله
معصوم صاحب په مخامخ سترګو لیدلې هم نه ده او ددې لوئے سوب
دا دے د ماحول هغه رواجي او روایتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب
نه ګېرچاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي. هغه
وخت چې د معصوم صاحب د شعر شېرینو یا پېغله ښه مسته وه څنو
خلقو په ده د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ولګول. وې به یې د
د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شلېدلو ټکو کښې کوي.
خو دا هوښیار شهسوار بیا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو.
ده به وې زه د قدرت د فن ستائینه کوم، خلق که د انسان په
لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زه دې د دومره لوئے ذات جل له
خوا د جوړ شوي شهکار تعریف او توصیف ولې او نه کړم. د چا سندرې
چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي. ښه
شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې
هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښه او پېڅې پېڅې لګي او معصوم صاحب
په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل پامته داره منت باره نه ده، هغه پاتې کېږ وتکې شاعري ده دَهغې نه اوس هم او راتلونکيو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صيب شاعري دَ انسان او انسانيت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنيادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ نياشت سندرې وئيلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئيلي دي هغه دَ مينې محبت سندر بولي دي - او مينه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مينې مزے دومره کچه نه وي چې دَ نرۍ سيلۍ د يو چپې سره ترې ترې شي چې کښې مينې - نن خلق پېژني، صبا به ئې نه پېژني د دنيا بازار ولاړ دَ محبت په ردو دي دَ دې بازار رنګ ونور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځاے ځو د دغه ردې اهميت حيثيت او افاديت نه هم انکار نه شي کيدے -

مغموم صاحب دا سې دَ زلفو انګو او شونډو و صفتونه هم نه دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغه سل په سل فيصد شعرونه دَ عشق دَ کړکړيې نه "ناوُ" دي دهغه انداز چې کوم دَ په پښتو ځوا کښې دا انداز خداے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصيب کړي دي او د غه دي يوسف اورکزي، سيف الرحمٰن سليم او اکرام الله ګران -

دَ تورې او ربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تيرَو خبرې
د نيمې شپې په خاموشۍ کښې ګلي
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هرڅه هم ليکلي او وئيلي دي نو د پوهې او شعوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ېې په بېدارو سترګو وګټلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق رخصوصاً نوي نسل خوښوي دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مينې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظريه مينه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتي او دودي دېوالونو دَ قيد وبند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوی سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئي به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئي دخپل ماحول دَ کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئي ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وېشکر دے، دَ مينې شاعر دے، مينه دهغهٔ ژوند دے، بې مينې ژوند هغهٔ په ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خواږه کښې ئې هم ښکلي خوښېږي او دوس هم دهاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده، هغهٔ سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه دَ ډېر کار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چينن به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے يو فکر اوودرېدنې ته ‹‹ګمراهي›› وائي خو زهٔ هم دغه احساس دمغموم صاحب نه ټولو لوئے برے ګڼم -

هريو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ګډه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو درنو يې تولي لفظونو او اوبدو اوبدو يې مفهوم، يې معنې خبرو او د فلسفي د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې د زړه پښه کوونکې شاعري ده، اوسني شاعري ورته هم نه شو وئيلې څکه چې اوسني شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته یې کښې ډېر کم خیال ساتلی شي - تول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن خوګونه هم کافي قوي دي - د هر هر شعر د ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته وېم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکې خندا هم منلې شوې ده) وائي "هر یو ده صابر شاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهي ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم دغه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو " شیفتۀ " په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بدې بدې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هډو مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدیدو شاعرانو په سړ کښې هډو په نظر نهٔ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراضګۍ او نا اوزګارۍ هغه ددغه " بچ " نه بې برخې کړې دے !

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په " لوپټو " ، " بېغله " ، " لاله او ګلو " باندې اودروي ، او هم دغو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سپوا کړې ده !

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي ، لوپټه دَ حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ " موتي له خرواره " دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت ، حیثیت ، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي   دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

؎ چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو يا ندې چې پېغلو سپين پړوني راپه سرکړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او نموره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما او نهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې» دَ مخ نه "لوپټه" نيم کښېوکړم دَ نوې خط وخال جائزه بې تا سو واخلئ چې د رومان دَ دې شهزاده د غه ناوې څومره شکرباره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور اوربل تورو کمځو خبرې

(زما هغه شاعرې چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته کهٔ در ته دروغ وېم چې ما دا نچيله شاعرې نهٔ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا زما دَ ځوانۍ شاعرې ده، دا هغه شاعرې ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ يوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سيف الرحمٰن سليم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُو چې اے خلقو خبر شئ دا دوه شاعران مېدان ته راوتي دي - د پښتو ادب ئې ګډ کړو - دوئي بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې سَتَه دا اړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان يم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې "ولې مغموم صيب دې ځوانۍ دريابونه داسې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې نېغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوتې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یوخوا ته دَ مخالفینو سترګې سپورې خیرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې او دریدم او دَ غزل مطلع به مې او ویله چې ....

ے یو ترۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خورۀ شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې وا لوزولې او ماله به ئې دومره شابسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې سترګې خیرې به رانه هیرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به رانه هیرې شوې او صباله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې او لیکلو یوه سیله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلمو ته مې په یوۀ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین او کړئ چې مېز وسته درزېدهٔ ټوپۍ لره کیدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلمو ټول هال په سر راخستے وُ -

مطلع داسې وه -

ے ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوڼګ کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر بانډې
په سوچ کولو نه مجبوره وي بس چې شعر واوري او
یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته اورسي او هلته ځان له
ځاے پیدا کړي - زړه تاؤ راتاؤ خبره نشم کولے - زړه د بهوسو
لانډې او بڼه ته شم بو تلے زه کنجلکه شعرونه نشم لیکلے -
زه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه
د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما د غه
صداقت د پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او د مشرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا
عبد القادر مرحوم مې اولیدو نو را ته یې اووے چې "د معصوم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه یې د هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي را ته یې وے چې "د ستا شاعرۍ کښې
تشې شونډې - خالونه او لوبتې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه روزه خفه د تکبر ملامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درنه مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زه
سټیج ته اوختم نو مولانا صیب را ته اووے چې څه کنه معصوم جانه
څه لوبتې موبتې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واؤرئ - نو بيا به دېرې لوېتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا دَ اوربل دا پرېشانۍ مزه کـه
دَ تورو سترګو حېرانۍ مزه کـه
هرې تورې پسې ګـنـاه کوۀ مه
څومره توبه کېښې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صېب

څوانه څوانۍ کښې دَ څوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه کــه

درې شعرونو په اورېدو ستو دښتانو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صېب هم مُسکے غوندې شو او سرې
او څوزولو چې کنې ستا خبره رشتيا ده -
نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما څه
اراده کړې وه چې زۀ به خپله شاعري هيڅ کله نۀ چاپ کوم
خو نبا غلي اياز داؤدزي را پسې شو ے ؤ چې مۀ ويرېږه شاعري
دې چاپ کړه - اوس هغه دَ نن نه ډېرش کاله مخکښې وخت نۀ
دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به يې په سر سترګو قبوله
کړي نو دَ آياز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځینو دا اراده مې چې ښاغلي صابر شاه صابر ته څو کتابونه کره
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومانی شهزاده"

دې سرخط په لوستو لاړیم شپیشي ته او ورېدم ځیل کړه وړه
مې په کښې او کتل څو خدای شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهر حال په دې مضمون کښې صابر شاه د لوېتو پخله
زما شعر و نه د پېر ستایلي دي لکه ایاز داوودزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجو لې ده، نو صابر شاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوېتې په ذکر یاندې بحث کړے
دے - دواړو پیکوالو د ځپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدای پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راوا خسته نو داسې سرخنه یې ورله او کړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
ځپلو شعرونو کښې ستایلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله او کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابرشاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښتې راغونډې کړې - د دغه لوښو نه يې ټول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له يې د لوښو يو اوږد پړونې جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دومره قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته کوته په خوله شي -

زه د حسن په لټون پسې چين ماچين ته نه يم تلے - زه د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

څه خو بانه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے و - ځکه چې د هغه په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځینې کورونه یاد کړي دي - ځینې کوڅې مې ښایسته کړې دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښایسته کړي دي او نهٔ مې د پیلنو پیلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوهاټ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ـــ

د خپل اشنا هغه خاوړینې کوڅې
د کهکشان نه خدایګو ښې ښکارېدې

زهٔ دا دعوی نهٔ کوم چې زما شاعري ګنې د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تکي په تکي برابره ده. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ یې راته معلومه دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو نه د دغه کمزورو د لرې کولو ډېر کوشش نهٔ دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے کهٔ د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو با وجود هم د غه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ما له یې "د ډېر ښهٔ" په الفاظو داد ګېرنه راکړې ده -

تو ګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "تورہ اوربل تورو کمځو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده - خدایږے دې او کړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبد الله جان مغموم

۷ - ۸ - ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
او چې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورځنګ رواني سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه او ستوري
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څڅه په خوند خوند څکي غمجنې

کور په کور خونه په خونه
دښمنې دي چې خودبینې

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

زور دَ زور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چېوان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې خپلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو راپیاڅښېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لیږې خورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ښکو که څه پوه شوم
چې دې ستورو بېګا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو ټې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې څوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته یې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغمومه وا خله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقيب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
څو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړهٔ سره صلاح کوَمه
تا صحه بیا به ستا رضا کوَمه

دوهم خبر شئ چې مېن یمه زهٔ
نور قصه به درته بیا کوَمه

د دې دنیا خو ځکه بدې شم چې
خیره سپینه او صفا کوَمه

د عشق سختۍ او خنداګانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوَمه

مغمومه ته به کومو کندو سرټسوې
زهٔ خو قصه د خپل اشنا کوَمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس یه محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دي منم

ستا قېنېځ مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پیغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا یه شپې ورځې رنګینې وې څو
په ما رڼا ورځې تیَرې دي منم

دا ناصحان چې تېر ایستلے نهٔ شي
دَ مغموم کلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانۍ شوې

ولې به د ستورو احسان متدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانۍ شوې

تکې تورې شپې او تنهایې زما
ما وے جوړې آسانۍ دي خو ګرانۍ شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تڼکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووس په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکی شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدایګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن موړ نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لار ته په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آیینې ته په خندا ګڼې اووه
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به يې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهايي په اسویلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې را ټولې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږګو ټولیږي شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایاد شي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

ټوچې داغ مې په لمن باندې رانښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا ټوبه دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښېږه لار دې کړل له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله بنده کړم
کني څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائیګو که خفه یم
څو دې سترګو ته دې ډېر بېګا ګیله کړم

مېکده و ته څو بد مه وایه ناصحه
کني یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پړې سالمه پاتې کېږي
کړې پوانونه به زړه ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنې شي جوړې ماته ټېزندۍ شي

د فطرت دغه قانون دی د فطرت دغه اصول دی
چې ړو مېږې د ژړېږ ونه غوټۍ او خاندې مسکۍ شي

شمع ماته کوږې ژاړې او زه شمعې ته ژړېږم
داسې تېږې اوبه دې شېبې شي داسې تېږې تنهايۍ شي

د الفت کوډره شاړ شي د الفت کوډره وران شي
زلمیتوب درکښې رسوا شي خاورې ایرې درکښې ځوانۍ شي

چې که ستا د غاړې هار شي په دې طمع طمع طمع
زما او سبکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کښکو کښې څوک کېږي
کلي هم سومبې سومبې شوې په ليمو کښې څوک کېږي

دغه وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدائیګو چې ګران شي
مایوسي چې شي را څخکښې حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو سترو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوېشو باندې چې پېغلو سپین پړوني را په سر کړل
د زلمو تېږه نظر جوړ لوېشو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېښېدو شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اے! ګلونو یوې پېغلې راسې وې چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې راخورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
شور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تېرې ترې څه اښکو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره تو ټېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته او وایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تېرې هم د تېر و نه وېرېدلې بوبنېدلې

د مینې ابتدا کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ایښودو د پاره ګلې
څو تنکي کلي او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېرهٔ نظر ئې راله نهٔ کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپل دے نهٔ کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو روښکي څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم یواځې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګرې
کهٔ تهٔ راسره نهٔ ئې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یو ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګی د چا مئین په پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په وربل کښې څڅله ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټول وي او حسرتونه غونډ وي
مغموم ترې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مئېن نه وي نو
هغه دنیا د دې دنیا نه قربان

کچه کچه راتوکېدلې کلۍ
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورم
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوکوري مُسکی شي
کله کله چې غصه شي سره پڅې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته چې پام شي
هره سُروه د چمن پېغله چینې شي

هر یو وار چې ورته گورمه حیران شم
کله شمعه کله گل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنگیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت یې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانۍ شپې پردې شي

یو د رنګین غوندې غزل ترې خدائیګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خیره د مطلب ځنې لـــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کـکې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په میخانو کېږي نه وُ
د سرو شرابو په پیمانو کېږي نه وُ

اوده جذبې رالړزووسکے اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نه وُ

تل کښې چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نه وُ

څکه پرې زه نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نه وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو بنکاره شي
رنګینۍ مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نوترخې شي
او لالې رېچې په غصه شي لا ښوره شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
کل پوا تونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بشاشت او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تشم د پازیبو د شرنګا سره
یا د مستو پېغلو د خندا سره

نشته خدایږګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا د تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا کوو د عقبی سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلي بيا اونه شوه

دا راته وايه بيا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته ياره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدايګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هرکلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا غلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
او کړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقيبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ماڼې کړلې ماتې ميخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زه څو اے دېباره دومره پوهے شوم
جوړې آبادېږي ويرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دي حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې دسبه
چې بيا د پېغلو په ګمڅو کښې اوسم

ستا د پښزيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای دې نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسويلې شوم اسويلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغوړې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا ګورې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خېبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روسته پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزو ګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په ځوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدایه خېر دے چې دا څه وو
هم مې ښځه شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تهولې حوصلې مې ئې حېرانې کړې

اوکړه تماشه د ښتنکانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې ئې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ځرګندې کړم
ته به ئې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغمومه نادانې ښه وې
خدایه تهولې یوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا ایږګو غمونه راله نور راکوي

وېم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړه ځوښه کوله نه شي
نو جوابونه ځکه له سپوږ راکوي

ستا د ځوړو ځوړو خبرو لوګے
راله په ځوږ زړګي تښکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوسے کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لوږ راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټے غوندې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګُلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونے یمه خو
یم لېونے څهٔ مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي کنې
کلی تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه خوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانی مې راپنډ شوی دې مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تالونه مې وصل ستا په لمحو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څو مره خوږې دي يار ه ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښائي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د سترګو سره تل کوم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شمېرم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پايزلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو د غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې نخچلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوګړل
خدا ئیکو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو کې چې ناقلاره کړمه
خدائیګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تیرې منمه ګلې
دا پرېشانۍ په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا چې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم زه
غم دَ بیلتون کښې به کړېږم زه

څهٔ خو بانه کړه په دېوال اوګوره
ستا دَ کوڅې سره ټپېږم زه

دا مې دَ عشق کامل پېداهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږم زه

په حقیقت دَ دې دُنیا پوے شمه
چې ادېږې سره ټپېږم زه

مخ دې راواړه وه رڼا کړه ګُلې
د زلفو شپو کښې دې وېرېږم زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي زړ بړ يي څهٔ مُسکي خو نهٔ دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نهٔ دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څهٔ کمڅي خو نهٔ دي

ځکه خو ږې زهٔ داسې بې واره تويږم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نهٔ دي

څهٔ شوه چې زهٔ ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څهٔ کمزورۍ خو نهٔ دي

هسې به ژاړي لا مُسېږي ولې
ستړې ناپوهه لېونۍ خو نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې تو کېدلې وي اغزو کښې

اې ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

د کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوې خپل دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرو کېنې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے ورچوي په تلو کېنې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کېنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګینی نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د څۀ سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي څو ښکلې نۀ شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونی نۀ شي

دا د غېرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې خوره چاته چولۍ نۀ شي

مۀ وایه څۀ ماته د ربار په خوله
ستا زما خېږې دي پردې نۀ شي

نشي تسلّي د ناقـلاره زړۀ
څو چې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې دې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينې ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوبتې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګټلې
دا ارمانو اديرې جوړې کړې

سټاد بېلتون تېرې روښانه نه شوې
مغموم که روښانو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اې ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

ځمه مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے روا رادې مې هم ژوندی
نورې لوږې تندې په ژوندونهٔ تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې نسهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رنه ځواني په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شېبه درنه شي هر یو څیز توره بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
راته او ګوري مُسکی شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښتې چې را له را شي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کښې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر رانه خطا شي

ستا پوُښتې غونډې مُسکا ته نهُ رسېږي
ټول ګلُونه دَ چمن کهُ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو روده شول په ارام شول
زه به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکارې

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکارې

د ستړې زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکارې

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکارې

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پېغله لېونۍ ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

را ځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څېرې کړې وان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینې د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېر په نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په ګرشل د پېغلتوب ئې قدم کېښو
اول ګل وه اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما د اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکارېږي

د ځوين رښنا هغه خاورينې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېږي

چې ستا د تللو ساعت رانغې ګلې
د هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

ته چې محفل ته ياره راتلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرته چې زلزل غوټه يې پېدا شي حوصله کښې
زهٔ يمه روان دَ ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دورونه په تالے وو
دلته ځنګېدم زهٔ د الفت په ګواره کښې

يو پسرلے څهٔ چې پسرلو کښې خدائيګو نشته
دومره رنګينۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

تهٔ چې را ښکاره شي او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے دَ توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې دَ شرابو يو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دي ځاۓ شوي خدايه زړهٔ ورته حېران يم
دومره څېر غمونه دې وړه غونډې سينه کښې

بس دے دا نيمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم دَ زړهٔ په اديره کښې

نن که چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي دَ يو بل سره په ښپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو پوښۍ
ډېر دي لېوني دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

90

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېرچاپېره تاو رانه سروټکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې تېندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

91

سا په زیر زیر ورته کتلے نشو
په دتهو دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ما وے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي څو
دَ رقيبانو مې مسئلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کملي
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

بېچې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه يو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګټون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده بوړې
چې يو پو ټې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښهٔ شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدايه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوځي دَ ليلىٰ وركړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راكړو

ژوند دَ ژړا كله خندا شي پكښې
ما وے جوړه تريخ دے خو ترسكون دې راكړو

خدايه ! اول دې زړهٔ مئين كړے وو
بيا دَ فراق دا ښوا خون دې راكړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوهٔ ساقي نن راته نا مَکوه
مَکوهٔ دا ظلم ناروا مَکوه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وېمه نو
داسې خبرې راته بیا مَکوه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېږده غمونه دَ صبا مَکوه

کوه ستم چې څومره کولې شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
داسې قيصې ورته تهٔ بیا مَکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځلهٔ غم نهٔ دے چې تېر يې کړمه
اشنا يو خوب نهٔ دے چې هېر يې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ايله
د غم څو ستوري وي چې شمېر يې کړمه

هغې نن او ووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر يې کړمه

ما يې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر يې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدائيګو جهان نهٔ دے چې هېر يې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سنګار شي د غزل جوړه مطلع شي
اے سوېلي زما شعرونه د نړۍ اوښکې قافیه شي

یو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایه ډېوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایږګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هیڅ درته نه غواړم هیڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غنځ په دې ذکرونو او ټوبوچې غلط نهٔ شي
بې وسی چې شي را جمع ټرې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خياله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي ځامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د ذرهٔ حالونه وايو سترګو سترګو کښې يو بل ته
زهٔ هغې ته آئينه شم هغه ما ته آئينه شي

چې د شين آسمان سينه کښې تنکي ستورې را ښکاره شي
ما ته ياد شي مُټښونه ما ته ياده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ټرې زار شوے هغه وخت ټرې نه لوړے
چې غصې نه ټسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بېلتون په ټورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پښو راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو څُکه
دا طوفانونو لړ په زور را غلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
یوځے شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو
ما وے چې نا خدا یږګو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم خو خدائے سره وعده کړې وهٔ
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې دېرې پرېشانۍ شي کنـــه
قصې رایادې د ځوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختې مې څوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه را ته حیرانه شي نو
ځکه مې دېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې تېرولي نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو عـلامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې دهغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما دَ شونډو نه خندا هېره شوه

ستا دَ ښائست په تماشه شوه ګُلې
شمع ګُل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې رارواني شولې
وخت دَ وصال کښې ترې حيا هېره شوه

دَ زړهٔ پرهر به ئې ښهٔ شوے وي نو
مغمَوم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

را غې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهایۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځاے شي څړیکې څړیکې
چې را په یاد ستا پېغلې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتیر
که هر څو دې غم د حد نه پر شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به يې زړه نه يو ساعت له همته ووځي
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کېږم زه
غم خو ځکم په خندولو نشو

خوشې عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حېران يم چې دا زړه مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ روربېل دا پر پښانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کومه
څو مره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځوا ته ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا يمه زهٔ

سينه سيوري مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګنې مېږن خدائېګو په تا يمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا يمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو که اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زه به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګوتو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلل یو زلزله وه، ستا راتلل څو یو قیامت وُو
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وختې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څو که ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو زړو نشې ګډېږي
هسې نه چې چرته توے شي څه له یې بل څواړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اوصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نه وایې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړه کې څه چل اوشي نو زړه یوې شمع چې راځې ته

اے مغمومه بدنصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکين په ميخانو کښې لټوم
د سرو شرابو پيمانو کښې لټوم

يوه رنګينه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چغلي کړې وه
هغه يو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حيران يم چې دې زړهٔ له به نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زهٔ درته یادومه ځکه
نوې وعدهٔ دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نهٔ څکم
ورکه ځواني دې پیمانو کښې لټوم

چې نهٔ خو مئے او نهٔ رباب وي ګُلې
بیا دې د زړهٔ په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائیګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے خوشبوئي جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکارې

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دمې ته څه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکارې

★

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښهٔ دے انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَ دې قېنچې اوُ سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس پهٔ ځلا شوه ګلې
ښهٔ دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم خو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو تړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسُونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ ښائست ذکر شروع شي
راپیدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزنيهٔ شي
راشه کېنه لږه ماسره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون کښې زغملې نشم

د بدنامۍ ويره دې ما سره ده
کښې ځکه زه درته کتلې نشم

زه چې د سوال سره عادت نه يمه
ځکه خو تا نه څه غوښتلې نشم

زه د وصال ولې دعا وکړمه
خپله خپل غم خو زياتولې نشم

د شوګيرو په ګواهۍ کښې ګڼې
د آسمان ستورې را بللې نشم

که غم دې غر وي هم خوشحاله يم خو
سپکه وېنا دې زه اوړلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خوشتنګ ترې هم یادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما دېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګلې
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکی غوندې شوه
راسره جُخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منمه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شېخه
ځوانه ځوانۍ په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې یې ځوانۍ په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالي مې قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړی لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سپرلي کښې ټول ماحول سرور سرور شي
ماتول بیا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ ذرهٔ دَ غمٖ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نمٖ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تور اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خمٖ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوم اوسمٖ رانه تپوس مهٔ کوئ

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سُور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن اوُ دا ګُلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي دَ ادیرې باندې مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم دَ مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندی نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا دَ اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا دَ پسرلي څڅهٔ اوزې غونډې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې ښائست دې درته زهٔ اوستایم
خدائیګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر رو ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې دَ زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نوګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې ګله ګله یاد شي
پریشانه په ټول ماحول باندې خوږ شي

تصور د لوېښتې چې را له وړا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا کړېوان ته لاس کړم ته زما ته
راپیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا نو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدای دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره څو خبرې)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم
چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غونډې وې
ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پټه ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دنیا نه شرمېدونکې غونډې
قسم مې ستا تورو د غونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدایګو چې احسان منمه
لوئې يې د غرنه په خپل ځان منمه

خو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدايئ او شوګيو ملګرې

نن ته اوده شه چې تيارې تيارې شي
دا تيارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي ښه ده
او دا تيارهٔ چې يو په دوه شي ښه ده

ځکه چې نن زما ليلیٰ راځي
د دې دُنيا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

نن خو مې پرېږده غمه　　چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم　　نو بيا به تا واخلم

وړکو ته زړهٔ دے زما　　د اُميدونه پکښې
يو تسکے زړهٔ دے زما　　د ارمانونه پکښې

دَ چا لېدونه کورے　　زړهٔ نا قلاره يمه
نه چې نا اُميده کورے　　زړهٔ دَ بهاره يمه

دومره مې پرېږده چې خوند　　زړهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مينې　　څهٔ دَ وفا واخلم

نن خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې   بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زړهٔ   چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما   پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے   پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر   نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر   نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم   زړهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دې پردروند وي نو هم   پېټې به ستا واخلم

لږ نو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورې غونډې
نااُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوږ زړګي یو ترانه غونډه کښې
دَ سرو شرابو پېمانه غونډه کښې

زما دَ خوب ښکلې تعبیر شولې تهٔ
دَ نامراده زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزیز دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت څو ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو الا اوکړو الا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو الا اوکړو الا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غوندې
نه صرف نشه نهٔ دې، دې پچه پچه غوندې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې
کله د اسې تت شي، شي ډېوه ډېوه غوندې
سهرې ته کتے نشي دې د زړهٔ په رنځ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته د بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو الا اوکړو الا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن دَ وادهٔ چړدَ صابر په سر نخوره شوله
اوګورۍ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
تهٔ جوړې دپلار دحسرتونو نه خبر نهٔ وې
تهٔ دَ خپلو خوېندو دغمونو نه خبر نهٔ وې
تهٔ دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې

څومره په ارمان ستا دَ وادهٔ دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدّعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړې
یا به ئې بیان دشاعرۍ په څو جملو کښې کړې
خپل دوره لاسونه په روڅت په نیمو شپو کښې کړې
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړې

دا دَ زړونو دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
تهٔ ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

لیکے او پیشکش : عبدالله جان مغموم
دَ وادهٔ نېټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمۍ ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه نندارہ)

ګډه شي ګډیږې په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
او نخورې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټیټه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
د کسه له ستمه شي
ډېرې نخرې او کړې په نخرو نخرو بې دمه شي
د کسه له ستمه شي

ترې ترې ګډیږې ناګهانه په ترپکو شي
سر په کانکوچکو شي
وار دړنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره يې ادا دې د قيامت نخښونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سېل نه جدا شوې مرغۍ هرچا ته نژدې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته
او وهې ساتګو نه په څه چل هسې دلې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته

چاته وهې سترګې چاته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خټکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو او دَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همت دَ خزانو میرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې د پښتنو نه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ ګلشن خاورې
اے دَ خټکو دَ وطن خاورې

اے دَ غیرت دَ افسانو میرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سېلاب راوستو
ښارو مېرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ [illegible] ورې دَ غېرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان اَس په تا ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوار یم مه ژړهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګار یم مه ژړهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روندې تبرې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library